

Сүзлекләр — телне аңлау өчен
ышанычлы юлдашлар.

**Сүзлекләр турында мәгълүмат:
телне өйрәнүдә ярдәмче китаплар**

Сүзлекләр: сүзне табу һәм аңлау сере

Сүзлек — сүzlәрне тәртипкә салган китап яки электрон чыганак. Ул яңа сүзнең мәгънәсен белергә, дәрес язарга һәм буталмаска ярдәм итә.

01

Күпчелек сүзлекләрдә сүzlәр алфавит тәртибендә бирелә. Шуңа күрә кирәкле сүзне баш хәрефеннән башлап тиз табарга мөмкин.

02

Сүз башы гадәттә калын хәреф белән язылган була. Аның янында аңлатма, мисал жөмләсе яисә башка кирәкле белешмә урнаша.

03

Бит номерлары һәм тәртипле төзелеш эзләүне җиңеләйтә. Бу, аеруча, сүзлек белән беренче тапкыр эшләгәндә бик уңайлы.

Сүzlәр сүзлектә ничек урнаша

Аңлатмалы сүзлек: сүзнең мәгънәсе

Сүз нәрсәне белдерә?

Аңлатмалы сүзлек сүзнең нәрсә аңлатканын күрсәтә. Кайбер сүзләрнең берничә мәгънәсе була, шуңа күрә аңлатмалар да төрле булырга мөмкин.

Мисаллар ярдәм итә

Мисал җөмлэләр сүзне сөйләмдә ничек кулланырга икәннен күрсәтә. Алар яңа мәгънәне тизрәк аңларга һәм истә калдырырга ярдәм итә.

Орфографик сүзлек: дөрөс язылыш ярдәмчесе

01

Орфографик сүзлек сүзләрне хатасыз язарга өйрәтә. Ул озын һәм кыен сүзләрне тикшергәндә аеруча кирәк.

02

Кушма сүзләрне, охшаш авазлы сүзләрне һәм язылышы буталырга мөмкин булган сүзләрне моннан карап була. Бу хаталарны киметә.

03

Диктантта, күчереп язуда, иншада һәм күнегүләрдә орфографик сүзлек ышанычлы ярдәмче булып тора.

01

Синонимнар сүзлеге охшаш мәгънәле сүzlәрне күрсәтә: мәсәлән, матур — гүзәл, зур — эре. Ул сөйләмне баета.

02

Антонимнар сүзлеге капма-каршы мәгънәле сүzlәрне бирә: ак — кара, жылы — салкын. Мондый чагыштырулар фикерне төгәлләштерә.

03

Тәржемә сүзлеге бер телдәге сүзне икенче телгә күчерә. Ул чит тел сүzlәрен аңлауга һәм өйрәнүгә ярдәм итә.

04

Фразеологик сүзлек тотрыклы әйтелмәләрнең мәгънәсен аңлата. Аның ярдәмендә кызыклы һәм образлы әйтелешләрне дөрес кулланып була.

Башка сүзлек төрләре

Сүзлек белән эшләү тәртибе

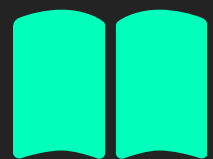
Сүзне табудан башлап аны жөмлөдә куллануга кадәрге адымнар

Сүзлекләрне кем төзи

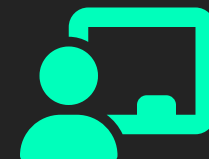
Галимнәр

Галимнәр сүзнең мәгънәсен, кулланылышын һәм мисалларын ачыклай. Алар төгәллекне саклай, шуңа сүзлек ышанычлы чыганаҡ булып кала.

Тел белгечләре

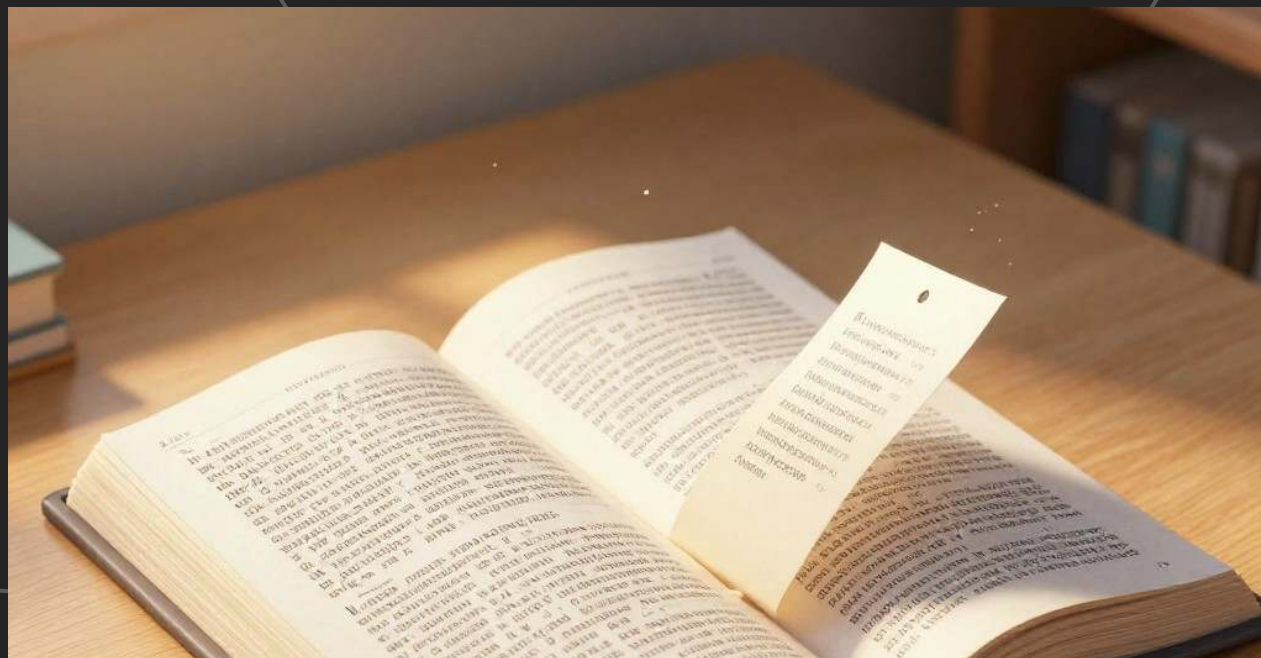
Алар сүzlәрне жъя, тәртипкә сала һәм тел нормаларына туры килүен тикшерә. Һәр сүзнең урыны һәм язылышы игътибар белән карала.

Мөгаллимнәр

Укытучылар сүзлекләрне укучыларга аңлаешлы итәргә ярдәм итә. Яңа сүzlәр телгә кергән саен, сүзлекләр дә яңарып бара.

Сүзлекләр кайда очрый

Китап битләрендә табылган ярдәмче

Басма сүзлек киштәдә тыныч кына тора, ләкин кирәк вакытта бик тиз ярдәмгә килә. Аны мәктәптә дә, өйдә дә, китапханәдә дә ачып карыйлар. Битләрне актара-актара кирәкле сүзне табу — үзе кечкенә мажара.

Экранда ачылган тизлек

Электрон сүзлек компьютерда яки телефонда ачыла. Анда сүзне эзләү бик тиз бара, ә кайбер сүзлекләрдә әйтелешне дә тыңлап була. Экрандагы тәртипле кысалар укучыга уңайлы һәм кызыклы күренә.

Сүзлек белән эшләү сүз байлыгын, дөрөс язуны
һәм игътибарны берьюлы ныгыта. Бу тел
өйрәнүне җиңелрәк һәм төгәлрәк итә.

ТРИ

главные умения развиваются вместе.

Материал презентации

Примеры использования словарей на уроке

01

Если ученик не понимает новое слово, он быстро находит его значение в словаре и уточняет, как слово употребляется в речи. Это помогает не путать похожие слова.

02

Во время письменных работ словарь проверяет правильное написание трудных слов. Он особенно полезен при диктанте, списывании и выполнении упражнений, где важна точность.

03

При написании сочинения словарь синонимов помогает избежать повторов и сделать текст выразительнее. На уроках третьеклассники учатся работать со словарём самостоятельно и внимательно.

01

У многих слов бывает не одно, а несколько значений. Поэтому важно смотреть не только на слово, но и на объяснение в словаре, чтобы понять его точно.

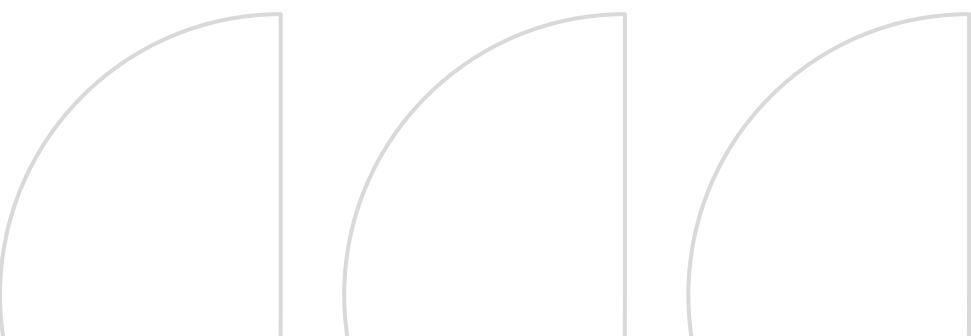
02

Слово «крыло» может называться частью птицы или самолёта, а в переносном смысле — обозначать защиту или поддержку. Словарь помогает различить такие случаи.

03

Слово «ключ» тоже многозначное: это и предмет для замка, и источник воды, и правильный ответ. В толковом словаре каждое значение объясняется отдельно.

Многозначные слова и примеры

Секрет фразеологизмов

01

Фразеологизмы — это устойчивые выражения, смысл которых нельзя понять по отдельным словам. Их нужно запоминать целиком, как маленькие речевые «ключики» к выразительной речи.

02

Выражение «кота за хвост тянуть» означает медлить, а «как по маслу» — что дело идёт легко и удачно. Такие обороты делают речь яркой и живой.

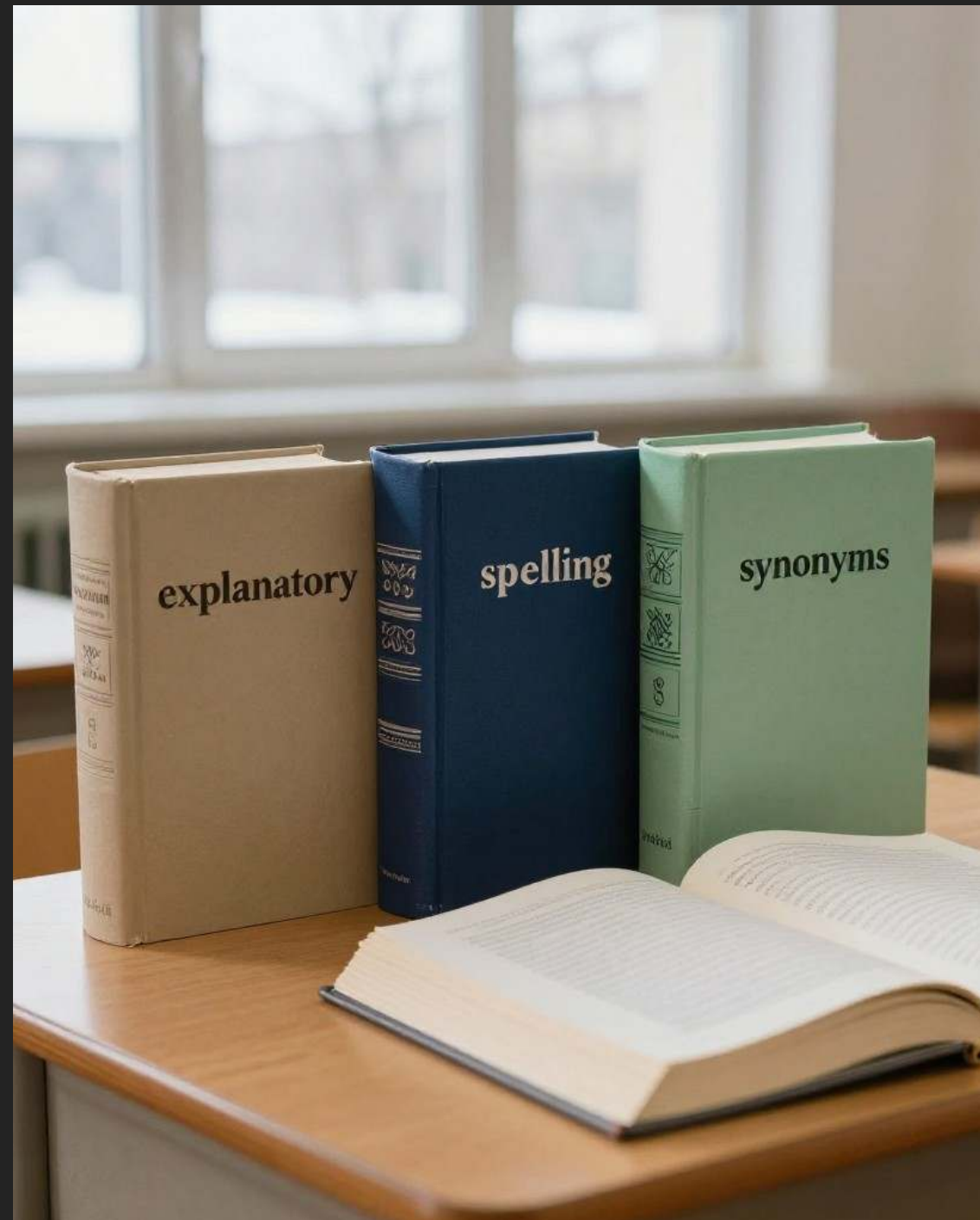
03

Фразеологический словарь объясняет подобные выражения простыми словами и показывает, где их уместно использовать. С ним фраза звучит не скучно, а по-настоящему интересно.

Как выбрать правильный словарь

Если нужна точная информация

Когда нужно узнать значение слова, выбирают толковый словарь. Он объясняет смысл и помогает не гадать, а понимать слово точно. Это особенно удобно при чтении незнакомых текстов.

Если важен вид слова в речи

Если нужно проверить написание, берут орфографический словарь. Когда хочется подобрать близкое по смыслу слово, помогает словарь синонимов. Так поиск становится быстрее и аккуратнее.

История словарей

Рукописные словари

Потом появились более большие рукописные словари. Их создавали учёные и учителя, чтобы упорядочить слова и сделать поиск удобнее.

Электронные словари

Сегодня словари живут и на бумаге, и на экране. Электронный поиск ускоряет работу, но задача словаря остаётся прежней: помогать людям понимать язык.

Древние списки слов

Сначала люди записывали слова в небольших рукописных списках. Они помогали объяснять редкие слова и сохранять знания для учеников и переписчиков.

Печатные книги

С изобретением печати словари стали выходить книгами. Их стало легче распространять, поэтому ими пользовалось всё больше людей.

Как найти нужное слово в словаре

Схема показывает последовательность действий при работе со словарём на уроке.

Правила дружбы со словарём

01

Береги словарь как хорошего помощника: не рви страницы, не загибай углы и не пачкай его. Аккуратная книга служит дольше и всегда выглядит опрятно.

02

Ищи слова по алфавиту, не перескакивая через буквы. Чем чаще тренируешься, тем быстрее находишь нужное слово и меньше тратишь времени на поиск.

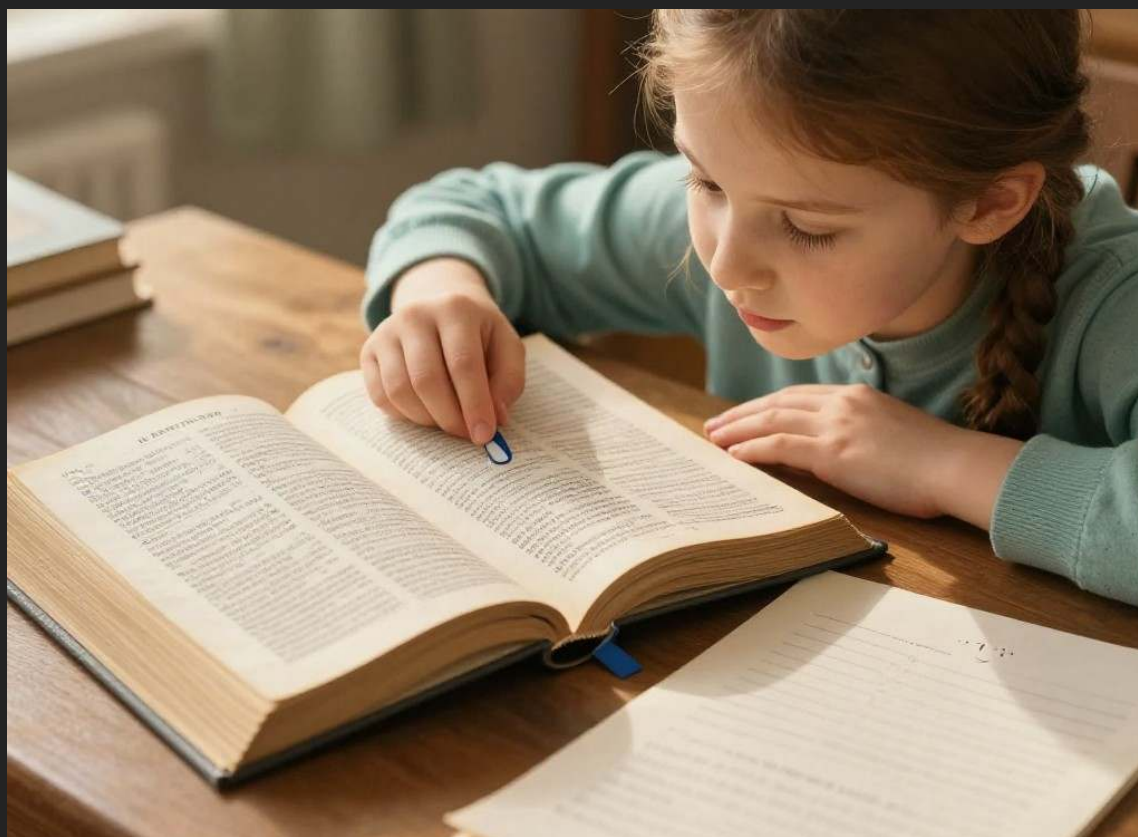
03

Полезно записывать новые слова в тетрадь. Так они лучше запоминаются, а потом их легко повторить дома или перед уроком.

04

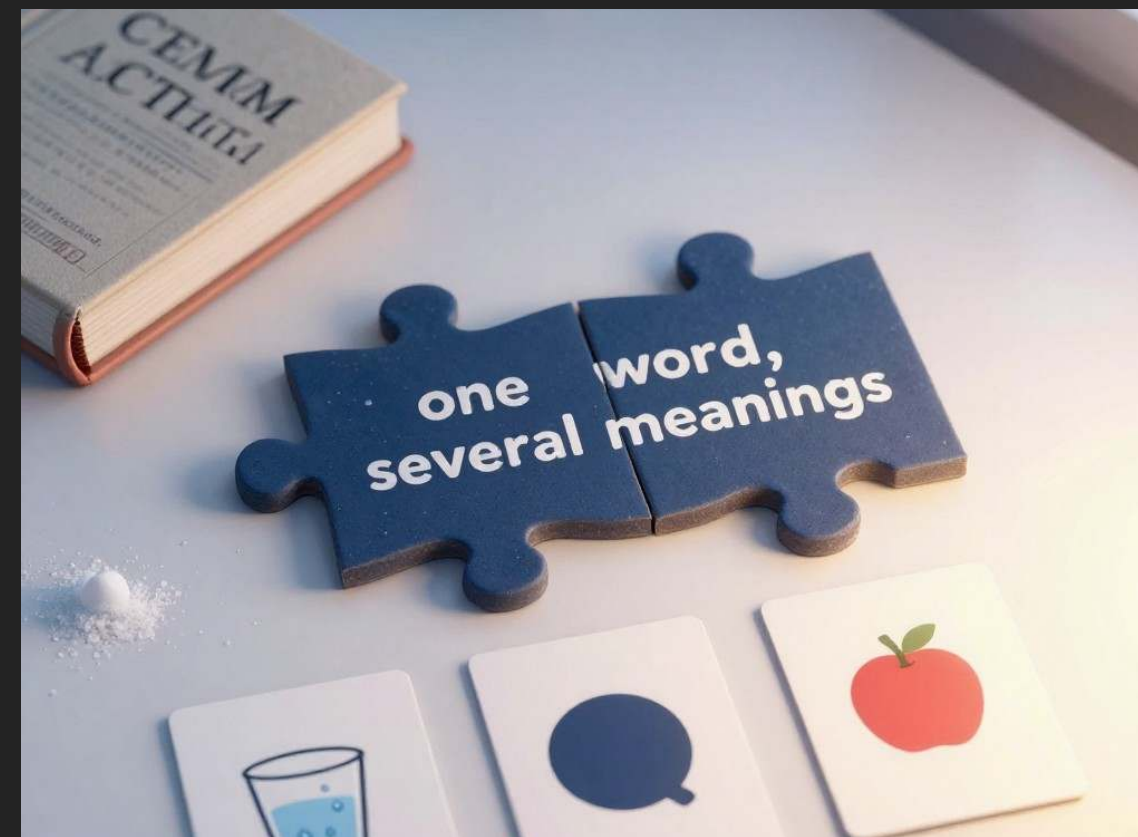
Регулярная работа со словарём делает ученика внимательнее. Он начинает точнее понимать слова, увереннее писать и находить нужные ответы самостоятельно.

Маленькие открытия, когда открываешь словарь

Нашёл слово — и сразу стало ясно

Аня открыла словарь и искала незнакомое слово из текста. Через минуту она уже улыбалась: значение оказалось простым, а предложение — понятным. Такое открытие похоже на маленькую победу, только без медали, но с отличным настроением.

Слово оказалось с сюрпризом

Миша думал, что слово имеет только одно значение. Но словарь показал несколько объяснений, и каждое оказалось интересным. Мальчик удивился, как много может скрываться в одном коротком слове, если внимательно его рассмотреть.

Главные выводы о словарях

01

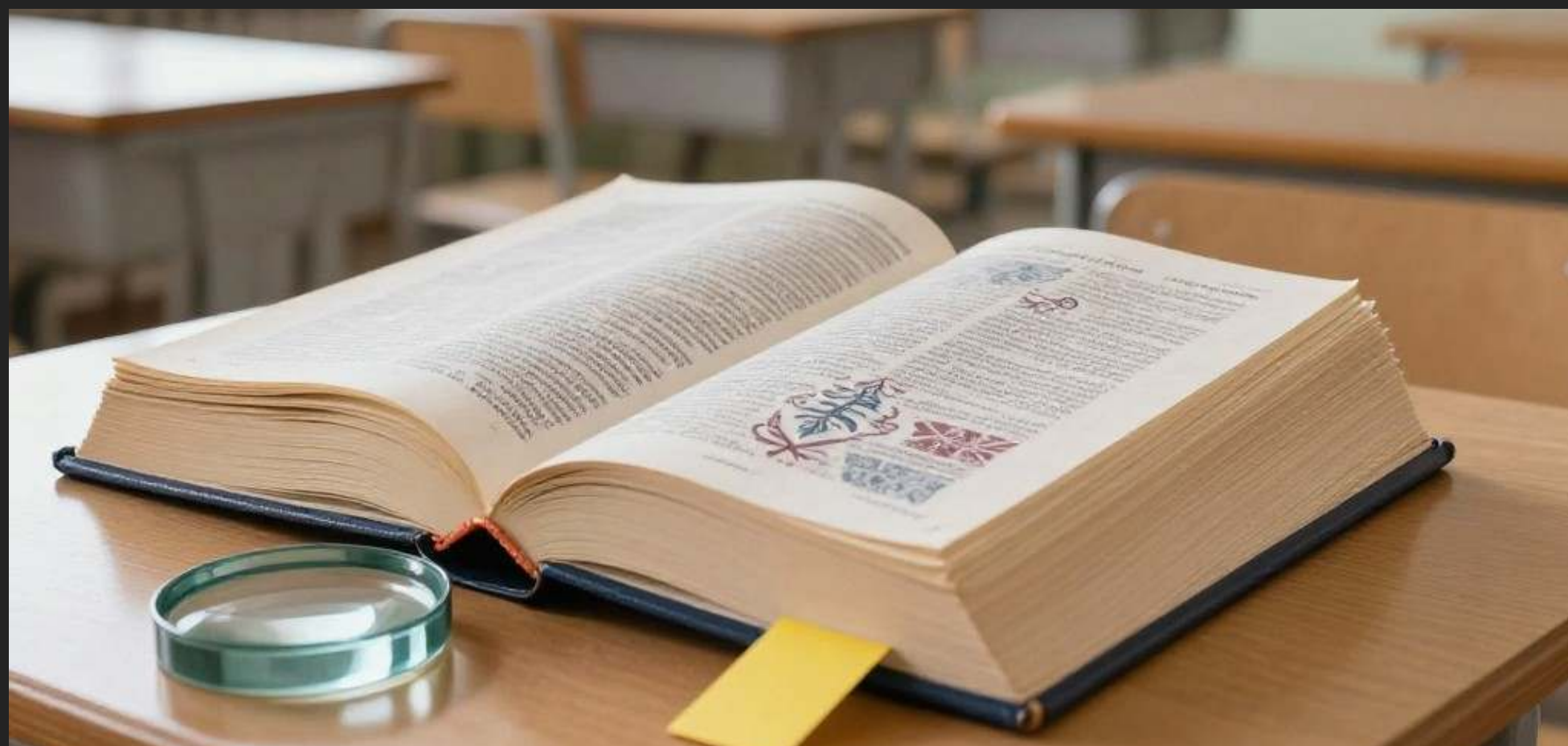
Словарь — надёжный помощник, которому можно доверять. Он показывает, что означает слово, как оно пишется и как правильно употребляется в речи.

02

Словари устроены удобно: слова в них расположены по алфавиту. Благодаря этому нужную информацию легко найти и в книге, и в электронном варианте.

03

Работа со словарём полезна и в школе, и дома. Она помогает читать внимательнее, писать грамотнее и лучше понимать новые слова каждый день.

Словарь — верный друг языка

Словарь помогает не растеряться среди новых слов, разобраться в их значении и написать их без ошибок. Если дружить со словарём с детства, язык становится богаче, а речь — точнее.